

Common Ground en de gemeentelijke informatiearchitectuur

Arnoud Quanjer
4 april 2019

Wat is Common Ground?

- Beweging gestart vanuit een gemeentelijk initiatief van IMG100+ en VIAG, ondersteund door VNR Realisatie;
- Een informatiekundige visie gericht op het anders inrichten van informatiesystemen en toegang toe, en op opslag van gegevens.
- Common Ground is de visie die de modernisering van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering mogelijk maakt.

Welke doelen streeft Common Ground na?

- Stimuleren van innovatie in de dienstverlening aan de burger
- De burger faciliteren in zijn of haar rol als regisseur van de eigen gegevens
- Gemeenten 'eigenaarschap' geven over de eigen gegevens
- Hergebruik van gegevens stimuleren
- Compliancy aan vigerende (privacy)wetgeving eenvoudiger maken

Wat moet daarvoor minimaal gebeuren?

Gegevens **FAIR** maken: Findable, Accessible, Interoperable, Reusable.

Met andere woorden gegevens moeten vindbaar, toegankelijk, interoperabel, herbruikbaar en duurzaam opgeslagen zijn.

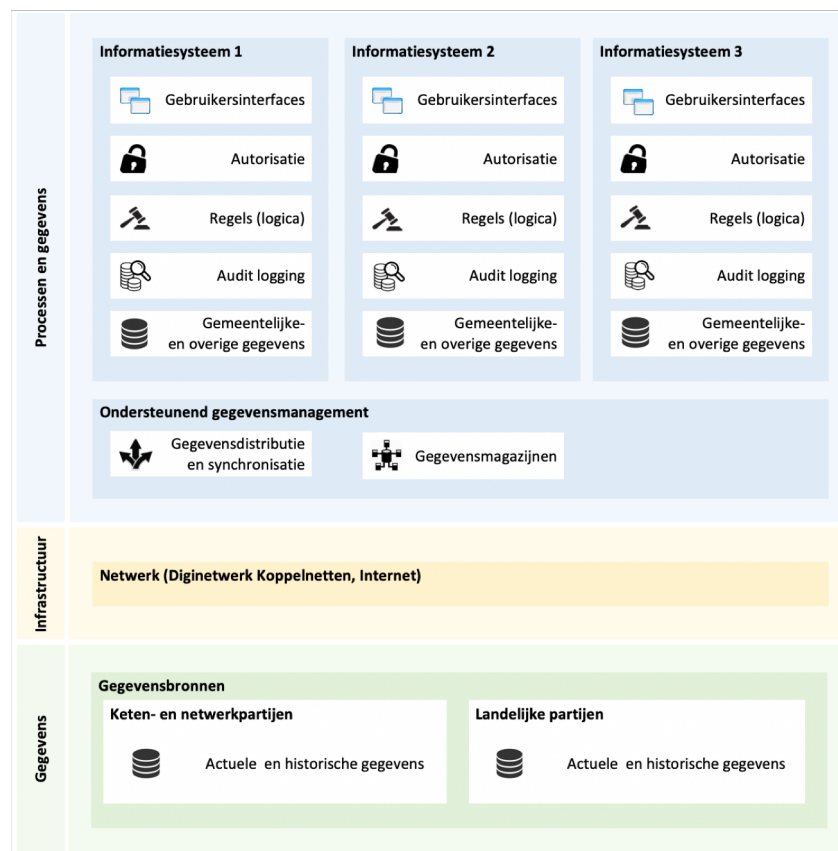
Welk probleem wordt aangepakt?

- Gegevens worden nu niet gedeeld maar uitgewisseld tussen informatiesystemen;
- Leveranciers bieden van specifieke totaaloplossingen per domein;
- Verandering en innovatie is door gebrek aan standaardisatie ingewikkeld;
- Het speelveld van leveranciers is klein;
- Lappendeken van oplossingen maakt beheersing van informatieveiligheid en privacy, en de verantwoording daarover, lastig;
- Daadwerkelijk regie op de 'eigen' gegevens door de burger is een illusie.

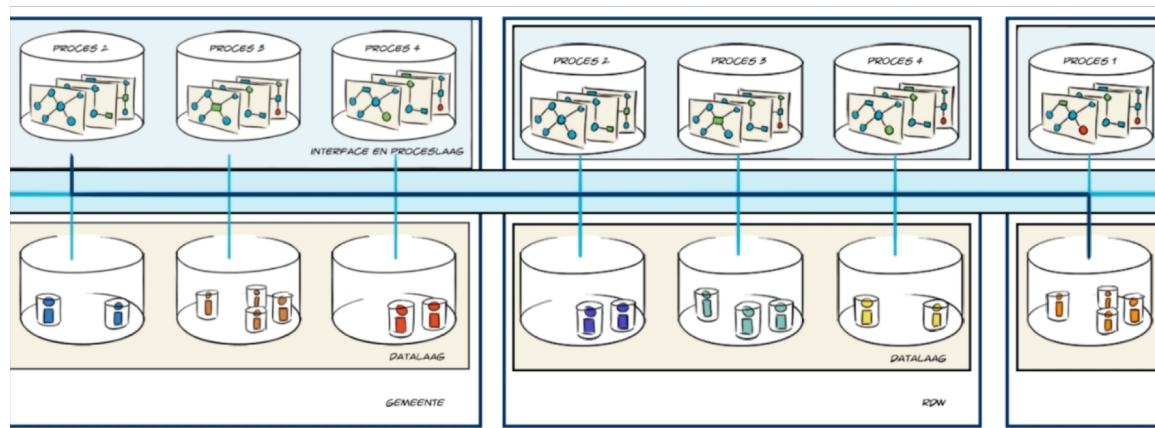
Welk probleem wordt aangepakt?

- Elk gemeentelijk domein gebruikt 'eigen' totaaloplossingen/silo's;
- In deze silo's worden autorisatie van gebruikers, bedrijfsregels, logging en koppelingen naar landelijke voorzieningen ingericht.
- Gegevens worden veel gedupliceerd en gesynchroniseerd.
- Door de inrichting in silo's is transparantie en verantwoording over verwerkingen van gegevens lastig.
- Leveranciers bepalen hoe gegevens worden gemodelleerd en ontsloten en zijn daardoor 'in-control' van gegevens en processen.

Wat is de kern van de oplossing?

- Opknippen van applicaties in lagen met eigen verantwoordelijkheden:
 - Uitvoering van processen en bijbehorende gebruikersinterfaces van de procesgegevens;
 - Opslag en ontsluiting van gegevens conform landelijk te maken afspraken;
 - Integratiefaciliteit voor het kunnen uitwisselen van gegevens.

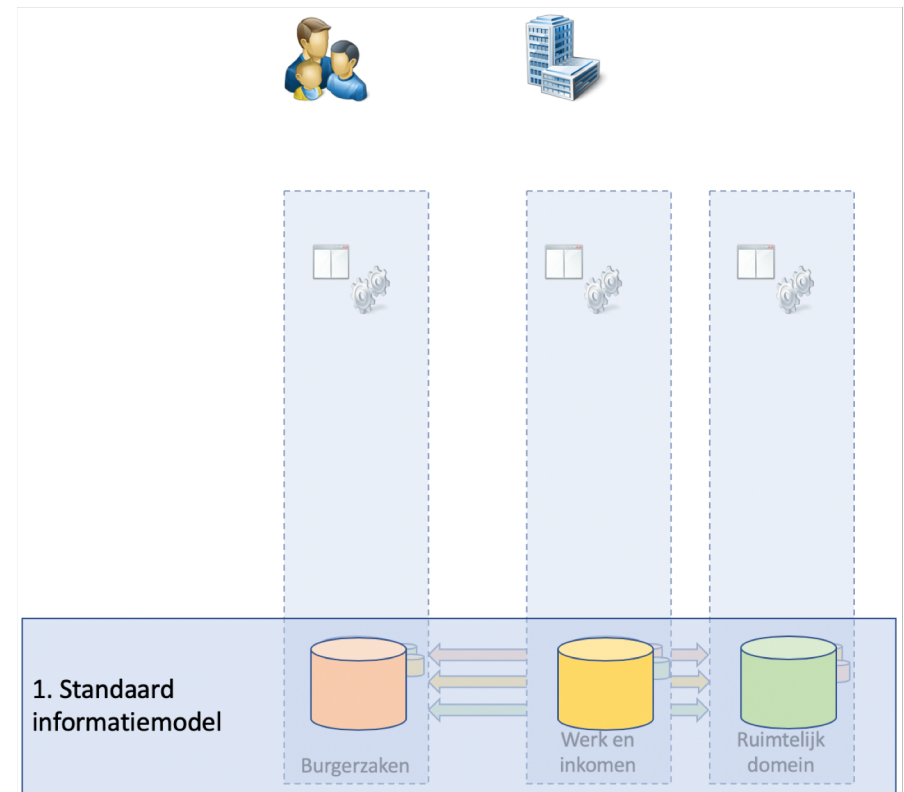

Wat bereiken we daarmee?

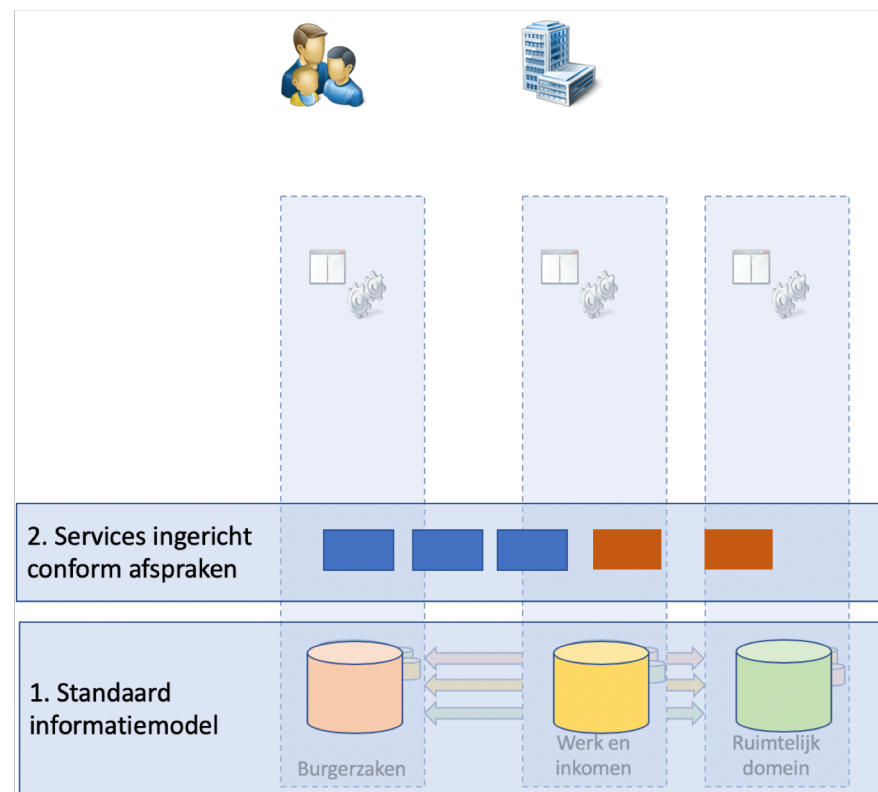
- Eenvoudiger delen van gegevens binnen de overheid;
- Beperken van het maken van redundante kopieën en bijbehorende gegevensuitwisselingen;
- Eenvoudigere informatiebeveiliging;
- Kunnen bieden van regie op de 'eigen' gegevens door de burger;
- Leveranciersafhankelijkheid;
- Mogelijk maken van de modernisering van de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering;

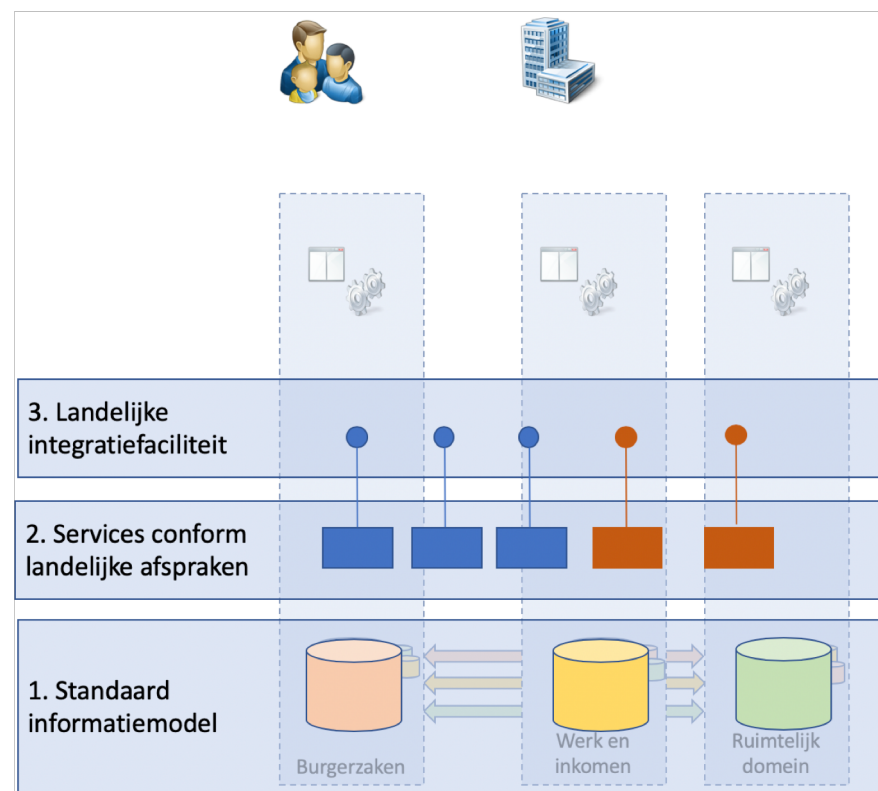
1. Gestandaardiseerde informatiemodellen beschrijven de gegevenssets

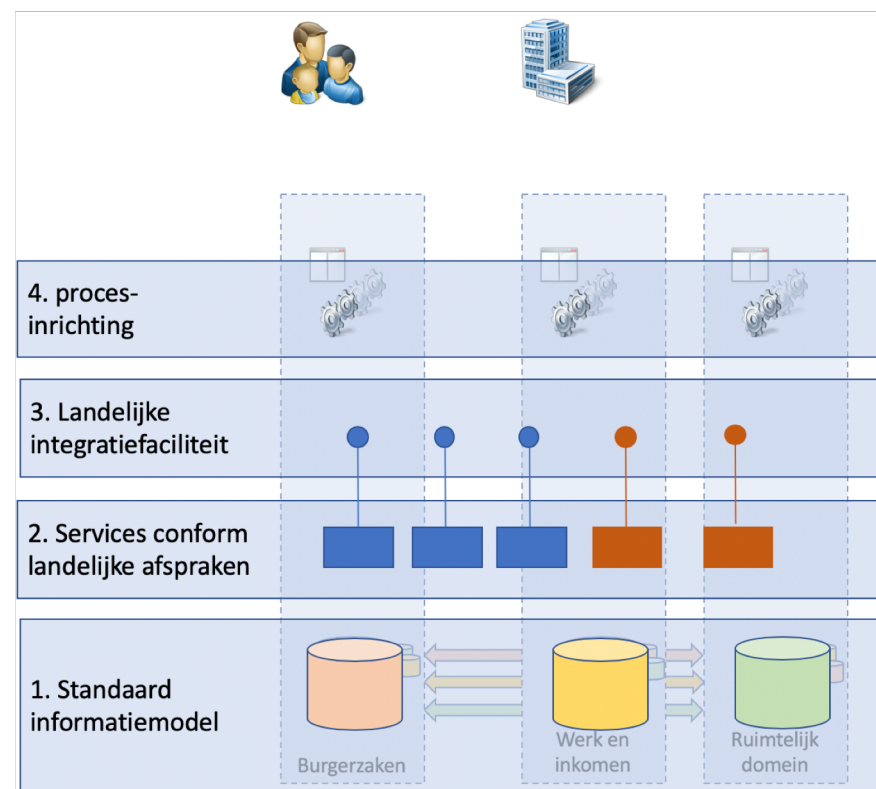
1. Gestandaardiseerde informatiemodellen beschrijven de gegevenssets
2. Toegang tot de gegevens via landelijke gestandaardiseerde APIs

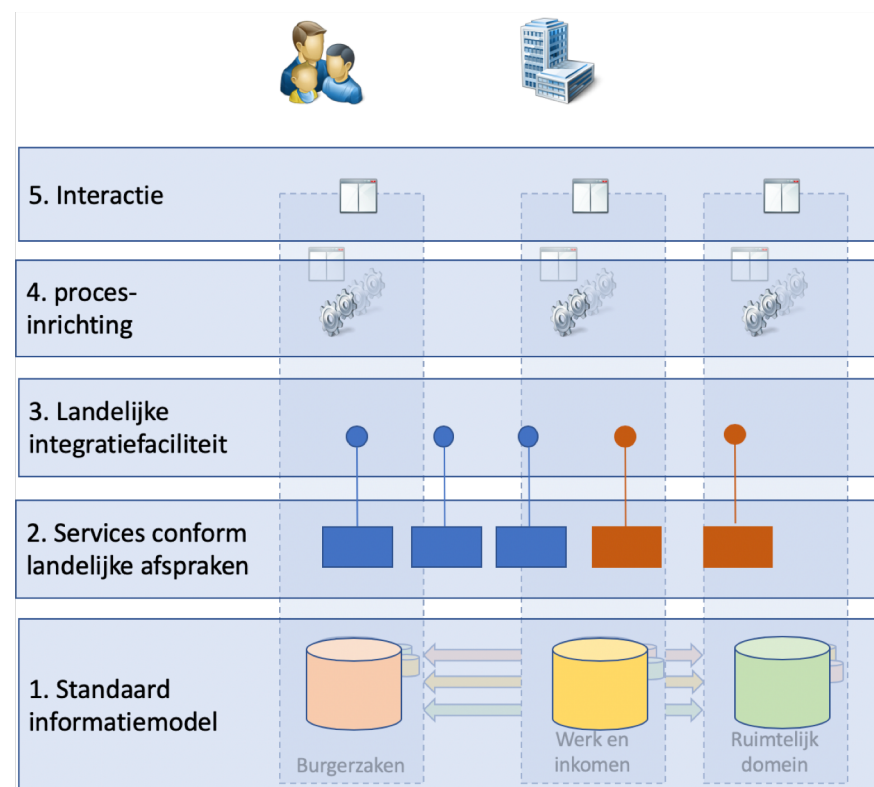
1. Gestandaardiseerde informatiemodellen beschrijven de gegevenssets
2. Toegang tot de gegevens via landelijke gestandaardiseerde APIs
3. Landelijke faciliteit voor aanbieden en aanroepen APIs

1. Gestandaardiseerde informatiemodellen beschrijven de gegevenssets
2. Toegang tot de gegevens via landelijke gestandaardiseerde APIs
3. Landelijke faciliteit voor aanbieden en aanroepen APIs
4. Inrichting en ondersteuning van flexibele gestandaardiseerde processen

1. Gestandaardiseerde informatiemodellen beschrijven de gegevenssets
2. Toegang tot gegevens via landelijke gestandaardiseerde APIs
3. Landelijke faciliteit voor aanbieden en aanroepen APIs
4. Inrichting en ondersteuning van flexibele gestandaardiseerde processen
5. Interactie conform wensen en eisen doelgroepen

Verdieping Common Ground model

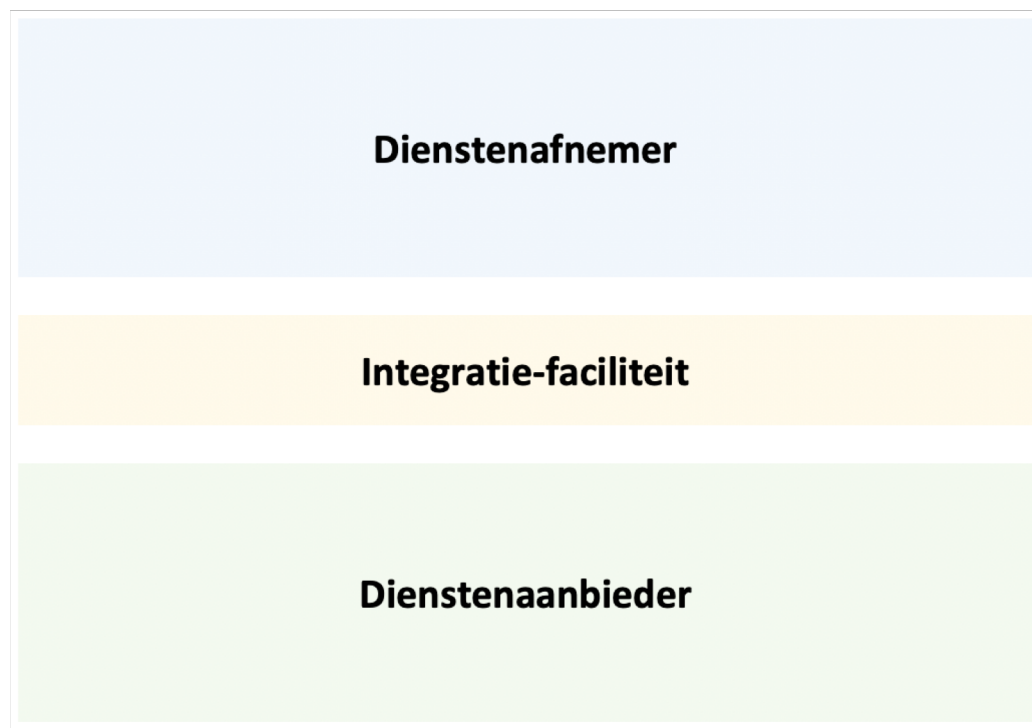
- Het 5-lagenmodel van Common Ground is door VNG-Realisatie nader uitgewerkt in het “Gemeentelijk Gegevenslandschap”;
- Het Gemeentelijk Gegevenslandschap beschrijft de verschillende functies van de informatiearchitectuur per laag van Common Ground;
- Per functie is een inhoudelijke beschrijving, en in een aantal gevallen een detail architectuuruitwerking opgenomen;
- Op GEMMAonline.nl zijn de verschillende beschrijvingen te vinden.

Gemeentelijk gegevenslandschap

- Dienstenafnemers bieden interfaces aan gebruikers waarmee zij hun taken kunnen uitvoeren of diensten kunnen aanvragen;
- Dienstenaanbieders bieden diensten waarmee gegevens en informatie gemuteerd en ontsloten worden;
- Integratiefaciliteit biedt toegang tot diensten die door dienstenaanbieders worden geboden via een veilig netwerk;

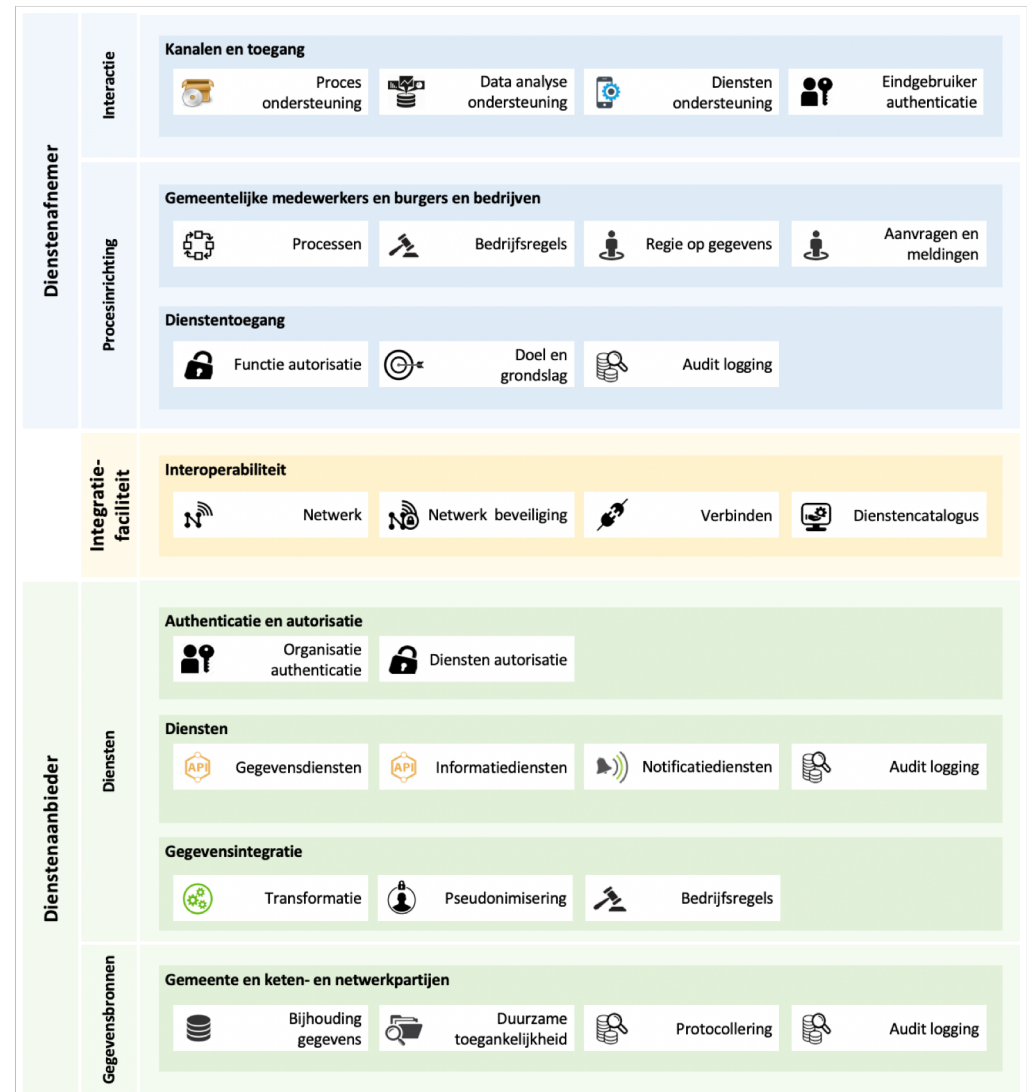
Gemeentelijk gegevenslandschap

- Dienstenaafnemers zorgen voor de interactie met eindgebruikers en inrichting van processen;
- Dienstenaanbieders bieden diensten waarmee gegevens en informatie gemuteerd en ontsloten worden;
- Integratiefaciliteit biedt toegang tot diensten die door dienstenaanbieders worden geboden via een veilig netwerk;

Dienstenaafnemer	Interactie	
	Procesinrichting	
	Integratie-faciliteit	
Dienstenaanbieder	Diensten	
	Gegevensbronnen	

- Authenticatie en autorisatie van eindgebruikers door de dienstenafnemer;
- Authenticatie en autorisatie van organisaties door dienstenaanbieder;
- Gebruik van diensten enkel met doelbindingsclaim;
- Logging van het gebruik van gegevens in audit logs.
- Databronnen zelf verantwoordelijk voor duurzame toegankelijkheid;

Gemeentelijk gegevenslandschap

- Gemeenten zijn zowel dienstenafnemer als dienstenaanbieder;
- Als dienstenafnemer wordt gebruik gemaakt van de diensten van bijvoorbeeld basisregistraties en keten- en netwerkpartijen;
- Als dienstenaanbieder worden diensten geboden aan keten- en netwerkpartijen. Bijvoorbeeld het bieden van gegevens aan de SUWI-keten;
- Ook voor interne processen is de gemeente dienstenaanbieder. Alle processen worden immers gescheiden van gegevensopslag- en ontsluiting.

Wat levert deze inrichting op?

- Gemeenten worden 'eigenaar' van gemeentelijke gegevens door regie te nemen op zowel de structurering als de ontsluiting van gegevens. De FAIR-principes kunnen hierdoor worden gerealiseerd (van belang voor WOO, AVG en Archiefwet);
- De scheiding van processen en gegevens en verplichting om altijd een doelbindingsclaim te hanteren geeft de mogelijkheid om verwerkingen van gegevens te verantwoorden (AVG);
- Ontsluiten van gegevens bij de bron leidt tot een betere kwaliteit van gegevens binnen processen;
- Gegevens worden breder en makkelijker beschikbaar wat zal leiden tot meer gebruik van gegevens en kansen op innovatiegebied.

Wat moet er gebeuren?

- Ontwikkelen van nieuwe informatiemodellen en APIs;
- Aanpassen van huidige informatiesystemen. Uitschakelen van redundante opslag van gegevens;
- Beschikbaarheid, vindbaarheid en kwaliteit van (gemeentelijke) gegevens moet verbeteren;
- Sommige gegevens die nu lokaal beschikbaar zijn in de toekomst ophalen bij de bron.

- Via het Kennisplatform APIs is een API standaard voor de Nederlandse overheid vastgesteld inclusief een OAuth 2.0 profiel voor autorisatie;
- Integratiefunctie voor aanbieden en gebruik van APIs is in ontwikkeling en voor test/ontwikkeldoeleinden beschikbaar
 - NLX
 - developer.overheid.nl
- Verschillende landelijke bronnen zijn bezig met het bevroagbaar maken van hun gegevens via moderne APIs (project Haal Centraal)
- Ontwikkeling van nieuwe Zaak – document koppelvlaak gebaseerd op moderne APIs (ZDS 2.0);

Wat staan we nu?

- Ontwikkeling van informatiemodellen en APIs voor verwerkingen en logging;
- In samenwerking met Wigo4it worden de eerste stappen gezet naar een standaard informatiemodel en APIs voor Werk en Inkomen;
- Verschillende PoC's op het gebied van aansluiten van Apps op APIs
 - MijnOmgeving (o.a. Eindhoven)
 - Melding openbare ruimte (Amsterdam)
 - Huwelijksplanner
 - Etc.

Vragen...

